

018.2, KDB 1787
Vegårsdalen

Map
ha knut

DET KONGELIGE NÆRINGS- OG ENERGIDEPARTEMENT

KONTOR: PLØENS GT. 8 - TLF. 22 34 90 90 - TELEFAX 22 34 95 25/65
POSTADRESSE: POSTBOKS 8148 DEP., 0033 OSLO - TELEKS 21486 OEDEP-N

NVE

REG.NR.

94/2989-1

AVD./SAKSBEH.

Norges vassdrags-og energiverk
Postboks 5091, Maj.
0301 OSLO

VK/

07.JUN1994

ARKIVNR.

HENLEGGES

Deres ref

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
NOE 93/1422 EV pr

Dato

06 JUNI 1994

ENDRING AV MANØVRERINGSREGLEMENTET FOR REGULERIN- GEN AV VEGÅR

- ./ Til orientering oversendes kopi av brev idag i henhold til adresseliste vedrørende ovennevnte.
- ./. Videre vedlegges kopi av departementets bemerkninger i den kongelige resolusjonen av 27. mai 1994 samt en kopi av det nye manøvreringsreglementet for reguleringen av Vegår.

NVE bes om å følge opp saken videre. Det vises i den forbindelse særlig til forutsetningene for nedleggelse av fløtningsforeningen.

Etter fullmakt

P.H. Høisveen
P.H. Høisveen

Harald Solli
Harald Solli

DET KONGELIGE NÆRINGS- OG ENERGIDEPARTEMENT

KONTOR: PLØENS GT. 8 - TLF. 22 34 90 90 - TELEFAX 22 34 95 25/65
POSTADRESSE: POSTBOKS 8148 DEP., 0033 OSLO - TELEKS 21486 OEDEP N

Likelydende brev i henhold til adresseliste.

Deres ref

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)

Dato

NOE 93/1422 EV pr

06 JUNI 1994

ENDRING AV MANØVRERINGSREGLEMENTET FOR REGULERING AV VEGÅR

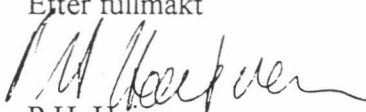
Ved kongelig resolusjon av 27. mai 1994 er bestemt:

"Det fastsettes endret manøvreringsreglementet for reguleringen av Vegår i samsvare med Nærings-og energidepartementets foredrag av 27. mai 1994."

// Til orientering vedlegges kopi av departementets bemerkninger i den kongelige resolusjonen av 27. mai 1994 samt en kopi av det nye manøvreringsreglementet for Vegårreguleringen.

NVE er i brev av i dag bedt om å følge opp saken videre.

Etter fullmakt

P.H. Høisveen

Harald Solli

Tvedestrand kommune
Vegårshei kommune
A/S Jacob Aall & Søn
Fosstveit Bruk v/Øvind Bjorvatn
Storelva Elveeierlag v/Asbjørn Angelstad
Olav K. Vaaje, Vormvik,
Vislie Ødegaard & Kolrud v/advokat Brekken, Boks 1244 Vika, 0110 OSLO
Vegår Grunneierlag
Vegårshei fellesfløtning
Miljøverndepartementet, Postboks 8013 Dep.

4900 TVEDESTRAND
4930 VEGÅRSHEI
4934 NESGREND
4900 TVEDESTRAND
4900 TVEDESTRAND
4930 VEGÅRSHEI
4930 VEGÅRSHEI
4931 VEGÅRSHEI
0030 OSLO

(KOMM.SAM)

MANØVRERINGSREGLEMENT FOR VEGÅR

(Fastsatt ved kongelig resolusjon av 27. mai 1994)

1.

Reguleringsgrensene er:

Magasin	HRV i m	LRV i m	Reg. høyde i m
Vegår	0,80	-0,20	1,00

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige merker som godkjennes av NVE. De refererer seg til vannmerke ved Rugnes (vannmerke nr. 1126-0) med 0-punkt tilsvarende toppunkt på "Blakken".

2.

Vannslippingen fra magasinet skal foregå slik at tidligere flomvannstander i Vegår søkes senket samtidig som det tas for øyet at flomvannføringene i vassdraget ikke økes.

Vannføringen ut av Vegår skal ikke overstige $2,5 \text{ m}^3/\text{s}$ og $1,5 \text{ m}^3/\text{s}$ i vannstandsområde 0,80 til 0,10 m h.h.v. 0,10 m til -0,20 m med de avvik som angis i post 3.

3.

For å oppfylle kravene i pkt. 2 legges følgende til grunn for manøvreringen:

- a) Nedtapping av magasinet i vinterperioden skal ta sikte på å etablere flomdempingsmagasin før vårflommen samt å holde en jevn vannføring ut av Vegår. Nedtappingen er begrenset til maksimalt en vannstand 0,20 m før vårflommen inntreffer, men senest til 30. april.

Tilsigsprognoser bl.a. på grunnlag av snømålinger i nedbørfeltet utarbeides som grunnlag for vurdering av behov for flomdempingsmagasin.

- b) Etter vinternedtappingen fylles magasinet så raskt som mulig til 0,8 m. Det kan i denne tid tappes til vassdraget inntil $3,5 \text{ m}^3/\text{s}$ så lenge tilsiget overstiger $6 \text{ m}^3/\text{s}$ (34 l/s' km^2).

Ved bruken av magasinet etter gjenoppfyllingen tappes minst $3,5 \text{ m}^3/\text{s}$ i magasinområdet 0,80 m til 0,50 m når tilsiget overstiger $2,5 \text{ m}^3/\text{s}$ (14 l/s' km^2), men for øvrig manøvreres fritt etter hva som tjener almene interesser.

I magasinområdet 0,50 m til 0,10 m kan tappingen heves til $3,5 \text{ m}^3/\text{s}$ ved tilsig over $6 \text{ m}^3/\text{s}$ (34 l/s' km^2).

Etter 15. august søkes magasinet over vannstand 0,50 m fylt under hensyn til behov for lokkeflommer, jfr. post 4, og for demping av høstflommen.

Tilsiget bestemmes ut fra observasjoner ved avløpsstasjonen 2304-Gjerstad i Gjerstadelva med nedbørfelt 235 km².

4.

Ekstra vannslipping kan foretas fra Vegår for å oppnå lokkeflommer for laks og sjørret. Slik vannslipping tillates bare etter 15. august og dersom vannstanden er høyere enn 0,50 m og vannføringen ut av Ubergsvatn er lavere enn 5,0 m³/s.

Dersom det tillates sluppet vann til lokkeflommer etter foregående ledd, skjer dette fra Ubergsvatn med etterfylling av tilsvarende vannvolum fra Vegår. En lokkeflom defineres som en vannføring på 10,0 m³/s som opprettholdes i tre døgn ut av Ubergsvatn. Slipping av lokkeflommer må varsles på forhånd i lokalpressen.

Dette punkt i reglementet kan tas opp til revisjon etter en prøvetid på 5 år.

5.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanlegget er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Det opprettes avløpsmerke nedenfor dammen med tydelig avmerking av de pålagte minstevannføringer. Det observeres og noteres nedbørmengder, temperatur, snødybde m.v. NVE kan forlange å få tilsendt utskrift av protokollen som regulanten plikter å oppbevare for hele reguleringstiden.

Vedkommende som skal forestå manøvreringen skal godkjennes av NVE.

6.

Viser det seg at slippingen etter dette reglementet medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til interesserte parter, med plikt for regulanten til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Forandringer i reglementet kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Departementets bemerkninger:

Innledning

Den foreliggende sak gjelder fortsatt bruk eller nedleggelse av et gammelt fløtningsmagasin i Vegår. Tillatelse til oppdemmingen ble gitt til Vegarsheiens Vassdrags Elvedireksjon ved kgl.res. 22. mai 1903. Saken omfatter også spørsmål om endring av manøvreringsreglementet til reguleringen fastsatt ved kgl.res. 16. mars 1904 og en mindre endring vedtatt ved kgl.res 11. juni s.å., og i tillegg nedleggelse av Vegårshei Fellesfløtning. Magasinet har i fortid også vært kombinert med regulering av hensyn til industriell virksomhet i nedre del av vassdraget. Dette gjelder Nes jernverk med eier A/S Jacob Aall & Søn og Fosstveit bruk. To små kraftverk ble bygget i tilknytning til denne industrivirksomheten. Denne opphørte ved Nes Jernverk i 1959, mens kraftverket på Fosstveit ble nedlagt i 1970. Det er ikke fløtet i vassdraget siden 1967.

Vegårsvassdraget ligger i den østre del av Aust-Agder. Vassdraget har et nedbørfelt på 495 km² og en middelvannføring ved utløpet på 15 m³/s. Innsjøen Vegår ligger i Vegårshei kommune i nordre (øvre) del av vassdraget. Med en flatevidde på 19 km² er den en av Sørlandets største innsjøer. Vegårsvassdraget ble varig vernet ved Stortingets behandling av Verneplan III jfr. St.prp. nr. 89 (1984-85) og Innst.S. nr. 243 (1985-86).

Elva ut av Vegår, Storelva, er rundt 30 km lang (inkl. innsjøene underveis), og munner ut i Sandnesfjorden. Vassdraget ligger i Tvedestrand og Vegårshei kommuner. På grunn av kalking er elva nå en av de viktigste lakse- og sjørretelver på Sørlandet. Storelva er den eneste lakseelva i Aust-Agder der det hittil er åpnet for fiskekortsalg til almenheten.

Det har vært regulert i varierende grad etter at fløtningen opphørte. Ansvarlig har vært Vegårshei fellesfløtning. Styret i fellesfløtningen tok i 1982 opp spørsmålet om nedlegging av foreningen og avvikling av reguleringsansvaret. Dette har medført en omfattende interessekonflikt mellom representanter for den tidligere industrivirksomheten og reguleringsinteressene oppstrøms.

Det har lenge pågått en strid om regulering av Vegår, blant annet om hvem som har reguleringsrett og hvordan denne retten skal utøves nå som det ikke lenger er industriell virksomhet eller fløtningsinteresser i vassdraget. Utgangspunktet har likevel vært at alle berørte parter har et ønske om fortsatt regulering.

Fortsatt regulering:

Reguleringen av Vegår har vært beskjedent -1,35 m- for fløtningsformål og industrivirksomhet. Etter at begge disse virksomheter er innstilt, har andre brukerinteresser fått større betydning i vassdraget. Friluftsliv, turisme og landbruk vil ha fordeler av redusert regulering. På den annen side vil interessentene langs Storelva ha nytte av full regulering ut fra hensynet til en tilpasning av vannføringen til fisk og forurensning m.v. Det nye reglementsforslaget fra NVE vil innebære at det fastsettes bestemmelser som sikrer Storelva en tilstrekkelig minstevannføring. Reguleringsområdet foreslås av NVE satt til 1,0 m. ved at HRV

senkes 0,2 m. og LRV heves 0,15 m. i forhold til det tidligere reglement. Minstevannføringen ut av Vegår foreslås fastsatt til 2,5-1,5 m³/s for bestemte vannstandsområder med en økning til 3,5 m³/s når bestemte kriterier er oppfylt.

Innkomne uttalelser

NVEs innstilling har vært forelagt Tvedestrand kommune, Vegårshei kommune, Aust-Agder fylkeskommune, Fylkesmannen i Aust-Agder, Vegår grunneierlag, A/S Jacob Aall & Søn, Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet, som på sin side har mottatt uttalelse fra Direktoratet for naturforvaltning (DN). Departementet har i tillegg mottatt uttalelse fra grunneierne langs Vegårvassdraget, Olav K. Vaaje, Fosstveit Bruk v/Ø. Bjorvatn, Storelva Elveeierlag og advokat Brekken på vegne av J. Aall & Søn.

Under følger en kort oversikt over høringsinstansenes synspunkter på NVEs innstilling.

Hovedhensynet som *Fylkesmannen i Aust-Agder* legger til grunn ved forvaltningen av vassdraget er at de almenne interesser skal ivaretas, fordi vassdraget er vernet etter Verneplan III. Det vises samtidig til at gjeldende reguleringsgrenser fra konsesjonen 1903 ikke må overskrides.

Det foreslås en ny formålsparagraf. Forslaget er inntatt under Miljøverndepartementets kommentarer.

Det hevdes at NVEs reglementsforslag er lite nyansert i normalsituasjoner med middels godt tilsig. Det er derfor ønskelig i magasinområdet å ha en noe lavere sommervannstand enn HRV, av hensyn til landskap og friluftsliv. Imidlertid må ikke nedtappingen etter våroppfyllingen av magasinet skje for raskt og for sterkt, da dette vil redusere det vannvolumet som skal forsyne elva med vann i den tørre sommerperioden. Jevn nedtapping til regulert sommervannstand på 50 cm vil gi gunstige effekter for tidlig oppvandring av laks og sjøaure. Av hensyn til vannhusholdningen i den tørre sommerperioden bør det tilstrebes at vannstanden pr. 1. juli er på 50 cm. Disse hensyn bør tas inn i § 3 i reglementet.

Det henvises videre til at reglementet må endres slik at det blir mulig å utnytte hele nedre del av reguleringshøyden for å gi lokkeflommer og sikre tilstrekkelig magasinvolum til demping av høstflommene.

Utover disse merknader slutter fylkesmannen seg til NVEs forslag til manøvreringsreglement.

Miljøverndepartementet har forelagt NVEs innstilling for DN og fylkesmannen i Aust-Agder. DN støtter fylkesmannens uttalelse. Miljøverndepartementet viser til at det er enighet om at det må sikres en viss minstevassføring i Storelva pga de mange brukerinteressene (vannkvalitet, fiske, kulturminner, friluftsliv, reiseliv, landbruk) som er knyttet til elva.

Miljøverndepartementet er i utgangspunktet enig i NVEs forslag men ønsker en annen formålsparagraf som er i tråd med fylkesmannens forslag og som lyder slik:

"Formålet med reguleringen er å ivareta almenne miljø-og brukerhensyn, herunder flomdemping, gjennom å sikre hensiktsmessig vannstand og vannføring."

Miljøverndepartementet har i tillegg kommentarer til hvordan reglementet skal brukes i normalsituasjoner med middels godt tilsig.

Aust-Agder fylkeskommune legger vekt på at en ny regulering av Vegår må ta hensyn til Vegår som oppvekstområde for fisk og til utviklingen av Storelva som lakseførende elv.

Fylkeskommunen foreslår at det bør vurderes om det kan brukes noe mer av magasinet i sommermånedene til å øke vannføringene i Storelva, for å gi mulighet for å fremskynde lokkeflommene noe i forhold til den foreslåtte dato 15. august.

Utover disse merknader slutter fylkeskommunen seg til NVEs forslag til manøvreringsreglement.

Vegår grunneierlag vil anbefale at forslaget fra NVE legges til grunn ved utformingen av det endelige manøvreringsreglement for Vegårvassdraget. Innsjøen Vegår er en stor naturressurs for Vegårshei. Hensynet til lokalbrukere og almenheten taler for at høyeste regulerede vannstand ikke bør overstige 0,4 m, og laveste vannstand ikke gå under 0,0 m i tidsrommet 15. mai til 1. november. Det vises til at badestrendene i Vegår ligger i et intervall mellom 0,4 m og 0,0 m.

Reguleringsansvaret bør ligge hos Vegår kommune, evt. sammen med Tvedestrand kommune.

A/S Jac. Aall & Søn og Fosstveit Bruk (Ø. Bjorvatn) hevder NVEs forslag er for mye fokusert på selve Vegår, mens interessene nedstrøms Høldammen kommer svært dårlig ut. Dette vil medføre store og negative konsekvenser for hele elvestrekningen.

A/S Jac. Aall & Søn har kommet med et nytt forslag til manøvreringsreglement utarbeidet av Knut R. Aall.

Vegårshei kommune mener at NVEs forslag til nytt reglement legges til grunn ved utformingen av det endelige reglement. Av hensyn til lokale brukere og almenheten bør ikke høyeste vannstand overstige 0,5 m. i sommermånedene. Vegårshei kommune ønsker å påta seg reguleringsansvaret, eventuelt sammen med Tvedestrand kommune.

Tvedestrand kommune ser med bekymring på at NVE legger opp til en vannføring i Storelva som på mange punkter vil komme i konflikt med kommunens og grunneieres/rettighetshaveres interesser nedstrøms Høldammen. Kommunen hevder at reglementet kan gi begrensninger for flomdempning og lite rom for aktivt bruk av magasinet til beste for hele vassdraget sett under ett.

Tvedestrand kommune mener at forslaget til Knut R. Aall i hovedsak synes å forene interessene på en tilfredstillende måte.

Storelva Elveeierlag ønsker at forslaget til Knut R. Aall i hovedsak legges til grunn for den fremtidige reguleringen. De er særlig opptatt av den anadrome laksefiskens behov for relativt stor vannføring for å kunne gå opp i elva.

Departementets vurdering av reguleringsrettighetene

Departementet mener etter å ha gått igjennom dokumentasjonen fra partene og fra NVE, at det er klart at reguleringsdammen i Vegår og den tilhørende reguleringsretten er delt mellom flere parter. Det er dessuten en privat reguleringsrett som ligger under dette og som vitterlig tilhører J.Aall. Denne reguleringsretten finner departementet ikke å gå nærmere inn på av to grunner. Konsesjonen fra 1903 ga en utvidet reguleringsrett og det er denne utvidede rett departementet ønsker å endre. For det annet er det departementets oppfatning at en nærmere fortolkning av rettighetene er domstolens oppgave ettersom de blant annet baserer seg på avtaler inngått lenge før konsesjonslovene.

Under sakens behandling er det blitt reist spørsmål om endret bruk fra fløtning til evt. el-produksjon eller andre industriformål utløser ny konsesjonsbehandling, og om en eventuell overdragelse av rettigheter fra Vegårshel fellesfløtning til de involverte felleierne krever ny tillatelse etter vassdragslovens §§ 104-105 slik at et nytt manøvreringsreglement kan fastsettes med hjemmel i disse bestemmelser.

Når det gjelder spørsmålet om endring av reguleringsformålet fra fløtning til industrielle formål utløser konsesjonsbehandling, finner departementet at § 25 i 1887-loven ikke synes å tillegge reguleringsformål noen spesiell betydning; når fløtningen innstilles, er det fremdeles hjemmel for å regulere dammen i industriens tjeneste. Departementet viser i den forbindelse til kgl. res. 22. mars 1991 om nytt manøvreringsreglement for Sølvstudammen i Ågårdselven. Såfremt konsesjonens vilkår etterleves også etter bruksendringen eller nedleggingen av fløtningen, er konsesjonsbehandling ikke nødvendig.

Når det gjelder den formelle hjemmel til å endre reglementet, antar departementet at vassdragslovens §§ 104 og 105 ikke er relevante i dette tilfelle. Det skal ikke settes igang noe nytt tiltak i vassdraget. Bakgrunnen for at saken nå er til behandling er et ønske om nedleggelse av fløtningsforeningen og at fløtningsforeningen dermed må fritas fra sitt reguleringsansvar.

Konsesjonen fra 1903 er tidsubegrenset gitt av Kongen og er således et forvaltningsvedtak. En etterfølgende endring av konsesjonen kan skje med hjemmel i de ulovfestede regler om omgjøring av forvaltningsvedtak.

Det faste utgangspunkt er at forvaltningen ikke fritt kan omgjøre til skade for en part. Juridisk teori fastslår at fastsatte vilkår kan endres og skjerpes og det kan stilles nye vilkår. Såvel tungtveiende allmenne hensyn som endringene i det faktiske forhold kan begrunne dette. Men da må det i tilfelle skje en konkret avveining av de motstridende hensyn. I denne avveiningen er det som hovedregel slik at de hensyn som taler for omgjøring bør veie vesentlig tyngre enn de som taler

mot. Hvis man etter en helhetsvurdering kommer til at så er tilfelle, vil en omgjøring kunne være berettiget.

Ved vurderingen av den foreliggende sak har departementet særlig sett hen til vernevedtaket av Vegårvassdraget. Verneplan III avspeiler en slik endring i samfunnsforholdene som kan begrunne en omgjøring. Reguleringen bør idag drives i overensstemmelse med de hensyn som vernevedtaket vil beskytte. Den regulering som i de siste år har funnet sted har som anført av Advokat Brekken, faktisk vært i tråd med disse hensyn. Departementet mener allikevel at det er nødvendig å sikre disse hensyn også formelt gjennom et nytt manøvreringsreglement.

Departementet mener at et nytt manøvreringsreglement kan fastsettes i medhold av den den ulovfestede omgjøringsadgang.

Departementet legger vekt på at en endring skal tilgodese alle parter i konflikten; deriblant miljøverninteressene. Til fordel for en omgjøring kan anføres:

Rettighetshaverne rundt Vegårsvannet har opparbeidet seg en næring basert på hytteeturisme. For dem er det viktig med en vannstand som fremhever strandsonen.

For allmennheten og for rettighetshaverne nedover i vassdraget er det viktig at man sikres et reglement som tar høyde for flomsrisikoen.

For fisket og bevaring av miljøet jfr. verneplanen, er det viktig at et reglement ivaretar disse interessene i et område som har blant annet har en lokalt viktig lakse- og sjøaurestamme.

Industriens vilkår og rettigheter må aksepteres og gis mulighet slik at vassdraget beholder den særegenhet som blandingen av naturlandskap og industriutbygging har gitt.

Det har videre vært av betydning ved vurderingen at det i manøvreringsreglementet fastsatt i 1904 ble inntatt en bestemmelse om omgjøringsadgang for Kongen, jfr. reglementets § 7. Her står vi overfor en konkret bestemmelse som gir uttrykk for konsesjonsgiverens vurdering av omgjøringsbehovet. Allerede den gang var det åpnet for en omgjøringsadgang etter søknad. Denne saken har vist at det er et behov for en omgjøring, særlig fordi verdioppfatninger i samfunnet har endret seg så blant annet verneverdiene blir prioritert høyere enn tidligere.

Nedlegging av Vegårshei fellesflotning.

Departementet er av den oppfatning at vassdragslovens § 116 ikke gir tilstrekkelig hjemmel i denne saken til å nedlegge anlegget og derved Vegårshei fellesflotning i og med at "eieren" formelt sett ikke har bedt om nedleggelse. Dette vilkåret oppfylles kun hvis alle eierne ønsker nedleggelse. A/S Jacob Aall & Søn ønsker ikke en nedleggelse hvis dette innebærer at de mister råderetten over anlegget og reguleringen.

Departementet har sett på mulige løsninger som tilgodeser rettighetshaverne i reguleringen samtidig som man får lagt ned foreningen. Det er departementets oppfatning at reguleringsansvaret bør tillegges et uavhengig reguleringsstyre som ikke har direkte eierinteresser langs vassdraget og som derfor kan håndheve reglementet på en objektiv måte. Departementet anbefaler et styre som består av representanter for Tvedestrand og Vegårshei kommuner.

Departementet finner at betingelsene for å nedlegge fløtningsforeningen og dermed dens ansvar for reguleringen av Vegår er oppfylt under følgende forutsetninger:

Vegårshei fellesfløtning overdrar sine rettigheter gjennom en avtale til Tvedestrand kommune og Vegårshei kommune. Rettighetshavere blir da A/S J. Aall & Søn, Fosstveit Bruk og de to kommuner. Rettighetshaverne får ansvaret for dammen og vil samtidig inneha rettigheter etter reguleringen.

Departementets bemerkninger til manøvreringsreglementet:

Bakgrunnen for at det nå tas opp til vurdering et helt nytt manøvreringsreglement er at det gamle fra 1904 ikke tar nødvendig hensyn til de allmenne interesser i vassdraget. Vegårsvassdraget ble ved Stortingets vedtak av 19. juni 1986 vernet mot kraftutbygging. Vedtaket er begrunnet med særlig store kulturvitenskapelige verdier i området og disse er i meget stor grad knyttet til vannsystemet. I vilt- og fiske- og friluftssammenheng er verneobjektet også funnet å være av stor verdi. Vegår er sett som interessant ferskvannbiologisk og sentral ved utøvelse av friluftsliv.

Saksbehandlingen har vist at interessemotsetningene er svært sterke når det gjelder NVEs forslag til vannslipping. De innvendinger og uenigheter som har kommet frem fra høringsinstansene har i hovedsak referert seg til spørsmålet om minstevassføring i Storelva, og da særlig spørsmålet om forholdet til fiskebestanden. A/S Jacob Aall & Søn har derfor foreslått et alternativt reglement.

NVE har opprinnelig foreslått at det skal slippes en minstevannføring på 2,5 m³/s men med mulighet til å gå ned til 1,5 m³/s i ekstremt lange og tørre perioder.

Etter første høringsrunde var NVE innstilt på å foreta visse justeringer i forslaget. Det ble derfor innført kriterier i reglementet for når minstevassføringen kan heves til 3,5 m³/s. Dette medfører imidlertid at regulanten må ha løpende oversikt over avløpet fra nedbørsfeltet i og med at slippingen er knyttet til tilsiget.

Av hensyn til normalsituasjoner med middels tilsig og bedre foreslår Miljøverndepartementet i tråd med fylkesmannen at det til post 3 b) gjøres visse endringer. I 2. ledd ønsker Miljøverndepartementet at det tilføyes en bestemmelse hvor HRV for magasinet opprettholdes etter våroppfylling frem til 1. juni. Dette under forutsetning av at kravene i post 2, 1. ledd er oppfylt. Videre ønskes det at vannstanden i tiden 1. juli til 15. september ikke overstiger 0.50 m. Samtidig ønskes det at 3. og 4. ledd endres i henhold til dette slik at det blir mulig å utnytte hele

nedre del av reguleringshøyden for å gi lokkeflommer og sikre tilstrekkelig magasinivolum til demping av høstflom.

Nærings-og energidepartementet vil vise til at NVE i sitt forslag til reglement har lagt avgjørende vekt på å unngå de ekstreme lave vannstander i Vegår i tørre perioder. Med dette som utgangspunkt har NVEs manøvreringsforslag etter departementets oppfatning, søkt å avveie de kryssende interesser i ulike deler av vassdraget innen det spillerom som tilsig og reguleringsvolum gir innenfor den beskjedne reguleringen av Vegår. Det er viktig særlig i nedbørfattige perioder at reglementet er entydig. Departementet har på denne bakgrunn i hovedsak funnet å ville ta NVEs forslag til følge.

Storelva innebærer noe særpreget for fiskeinteressene i denne regionen. Det er samtidig viktig at hensynene bak Verneplan III blir oppfylt. Ved å øke vannføringen noe i forhold til NVEs forslag vil en etter departementets oppfatning få større muligheter for fiskeoppgang og i tillegg vil det bedre imøtekomme kravene fra falleierne i Storelva.

Departementet vil vise til at selv om utgangspunktet i NVEs forslag er henholdsvis $2,5 \text{ m}^3/\text{s}$ og $1,5 \text{ m}^3/\text{s}$, er det muligheter til større vannslipp ved bestemte tilsig og reguleringshøyder. Departementet er imidlertid kommet til at tilsigskravene er satt noe strengt og vil derfor tilrå visse endringer.

Departementet tilrår at det i manøvreringsreglementets artikkel nr. 3 b) 1. ledd blir gitt mulighet for tapping til vassdraget inntil $3,5 \text{ m}^3/\text{s}$ så lenge tilsiget overstiger $6 \text{ m}^3/\text{s}$. Dette innebærer at vannføringen i Storelva raskere når de vannmengder som man har krevet nedstrøms. Dette vil også ha en positiv effekt for nedtappingen etter våroppfyllingen slik at det kan gi gunstige effekter for tidlig oppvandring av laks og sjøaure. Etter departementets oppfatning vil denne endring sammen med ordlyden i artikkel 3 b) 2 ledd: "men forøvrig manøvreres fritt etter hva som tjener almene interesser" også imøtekomme kravet fra Miljøverndepartementet om nyansering av manøvreringen i normalsituasjoner.

Det gjøres tilsvarende endring i artikkel 3 b) 3. ledd. Artikkel 3 b) blir således lydende:

"Etter vinter nedtappingen fylles magasinet så raskt som mulig til 0,8 m. Det kan i denne tid tappes til vassdraget inntil $3,5 \text{ m}^3/\text{s}$ så lenge tilsiget overstiger $6 \text{ m}^3/\text{s}$ (34 l/s' km^2).

Ved bruken av magasinet etter gjennomoppfyllingen tappes minst $3,5 \text{ m}^3/\text{s}$ i magasinområdet 0,80 m til 0,50 m når tilsiget overstiger $2,5 \text{ m}^3/\text{s}$ (14 l/s' km^2), men for øvrig manøvreres fritt etter hva som tjener almene interesser.

I magasinområde 0,50 m til 0,10 m kan tappingen heves til $3,5 \text{ m}^3/\text{s}$ ved tilsig over $6 \text{ m}^3/\text{s}$ (34 l/s' km^2)."

Både fjerde og femte ledd i artikkel 3 b) blir stående som i NVEs forslag.

82

Miljøverndepartementet er av den oppfatning at bestemmelsene om vannslipping skal tas opp til ny vurdering etter 5 år. Dette begrunnes i ønske om bedre informasjon for å vurdere reguleringens innvirkning på blant annet fisket. Nærings-og energidepartementet er enig med NVE i at det er tilstrekkelig med en revisjonsadgang for lokkeflommer. Skal det foretas endringer forøvrig, viser departementet til den generelle revisjonsadgang i reglementets punkt 6, som også fanger opp de hensyn som Miljøverndepartementet har tatt opp.

Miljøverndepartementet foreslår i tråd med fylkesmannens forslag, at det gis en formålsparagraf i manøvreringsreglementet. Nærings-og energidepartementet er av den oppfatning at en slik formålsparagraf ikke passer inn i et teknisk reglement. Hensynet til almenne miljø-og brukerhensyn herunder flomdemping blir uansett ivaretatt gjennom NVEs forslag til manøvreringsreglement som sikrer en hensiktsmessig vannstand og vannføring i vassdraget.

Nærings-og energidepartementet

tilrår:

Det fastsettes endret manøvreringsreglementet for reguleringen av Vegår i samsvar med Nærings-og energidepartementets foredrag av ... 1994.

Statsministerens kontor

1

Regjeringssaker

av 27. mai 1994

Egon T. Gjerdland